

УДК 81'255.4

DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2022-12.23>

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ ПРО ВІЙСЬКОВУ АГРЕСІЮ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рафалюк Вікторія Василівна

магістерка кафедри іноземних мов та перекладознавства
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
вул. Клепарівська, 35, Львів, Україна

Прагматична спрямованість політичного дискурсу зумовлена лінгвопрагматикою, що націлена на вивчення мови в контексті та вивчення мовних засобів, що використовуються з метою впливу як на психологічний стан людини (почуття, волю, точку зору), так і на поведінку. Ознаками політичного дискурсу є інформативність, експресивність, образність, апеляція до емоцій. Аналізуючи особливості політичного дискурсу з точки зору лінгвопрагматики виокремлено політичну промову як особливий жанр у системі міжкультурної комунікації. Політична промова – це структурований виступ політичних лідерів із чітко окресленою метою, комунікативними стратегіями і тактиками і низкою ключових функцій. Офіційна політична промова, як засіб спілкування між політиками та людьми є особливо важливою зараз в період російської агресії проти України політичні промови мають на меті здійснення певного політичного впливу не лише на країну – агресору та її політичних лідерів, а й задля підтримки цінностей і свобод України і українського населення. Саме тому матеріалом дослідження послуговували промови двох світових лідерів – президента США Джо Байдена та Бориса Джонсона. Виявлено, що у своїх промовах політики застосовували комунікативні стратегії та тактики: стратегію самопрезентації із тактиками ототожнення та солідаризації із українським народом, стратегію дискредитації із тактиками звинувачення, осуду та образи та стратегію формування емоційного настрою адресата із тактикою єднання та урахування ціннісних орієнтирів адресата тактикою звернення до емоцій адресата і звісно ж стратегію агітації із тактиками заклику та обіцянок. Проаналізовано лексико-граматичні засоби, що використовувалися політиками для реалізації комунікативних стратегій і тактик. Варто відзначити домінуючі засоби такі як метафора, фразеологізми, анафора, епітети, терміни, повтори, модальні дієслова. З'ясовано, що для реалізації певних прагматичних цілей та відтворення експресивності, оригінальності і значущості оригінального тексту і їх збереження в українському варіанті застосовувалася низка перекладознавчих стратегій, серед яких доцільно виокремити: дослівний переклад, описовий переклад, конкретизацію, додавання, вилучення, перестановку, транслітерацію і транскрипцію, калькування.

Ключові слова: стратегія перекладу, політична промова, лінгвістичні засоби, лексико-граматичні засоби, дослівний переклад, описовий переклад, маніпуляція, вплив, Україна, росія, війна, агресія, перемога.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності.

Актуальність даної теми дослідження зумовлена як політизацією суспільної свідомості, так і постійним розвитком політичного дискурсу, який перебуває у стані постійної зміни та пристосування до тієї політичної ситуації, що складається у світі або у конкретній державі зокрема, особливо зараз коли наша держава перебуває під військовою агресією РФ. Саме тому, політичний дискурс є як ніколи актуальним і важливим, оскільки вплив та підтримка світових лідерів у цій війні є необхідною для України, і промови та звернення політичних лідерів та їх лінгвопрагматичні особливості викликають закономірний інтерес фахівців у галузі перекладознавства. Офіційна політична промова, як засіб спілкування між політиками та людьми, є особливо важливою зараз у період російської агресії проти України. Політичні промови мають на меті здійснення певного

політичного впливу не лише на країну – агресору та її політичних лідерів, а й задля підтримки цінностей і свобод України і українського населення.

Актуальність теми дослідження зумовлена як політизацією суспільної свідомості, так і постійним розвитком політичного дискурсу, який перебуває у стані постійної зміни та пристосування до тієї політичної ситуації, що складається у світі або у конкретній державі зокрема, особливо зараз коли наша держава перебуває під військовою агресією РФ. Саме тому, політичний дискурс являється як ніколи актуальним і важливим, оскільки вплив та підтримка світових лідерів у цій війні є необхідною для України і промови та звернення політичних лідерів та їх лінгвопрагматичні особливості, викликають закономірний інтерес фахівців у галузі перекладознавства.

Формулювання мети і завдань статті. У теперішній час війни частина інформаційного

простору заповнена статтями та зверненнями політичних представників України та закордону. Для повного розуміння мети та завдання звернень іноземних політиків, потрібно проаналізувати лінгвопрагматичні особливості їхніх промов та звернень, зокрема двох світових лідерів Дж. Байдена та Б. Джонсона і виявити основні способи їх відтворення в українській мові. **Метою** статті є вперше дослідити та проаналізувати лінгвопрагматичні та перекладні особливості політичних промов (на матеріалі промов Джо Байдена та Бориса Джонсона), пов'язаних з військовою агресією РФ проти України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Багатоплановість та багатозначність такого поняття як «дискурс» передбачає його вивчення і аналіз у різних сферах, і в тому числі – політичній. Беручи до уваги події, що склалися в Україні у зв'язку із військовою агресією росії та їхній вплив на політичну систему Європи та світу, «дискурс» розглядають як один із найважливіших методів впливу у сучасній політичній лінгвістиці (Діденко, 2001, с. 19).

Дослідженням лінгвопрагматичних та перекладних особливостей політичних текстів промов та звернень займалися О. Діденко, Д. Жибак, Д. Зіньковська, І. Клименко, І. Лосева, І. Фесенко та багато інших.

1. Поняття «політичного дискурсу» у перекладознавстві вагоме і багатозначне, адже політичний дискурс являє собою всю сукупність мовленнєвих актів виражених політичними суб'єктами заради впливу, переконання, констатування фактів та їх успішний переклад на мову адресата (Зіньковська, 2020, с. 36).

Прагматична спрямованість політичного дискурсу зумовлена лінгвопрагматикою, що націлена на вивчення мови в контексті та вивчення мовних засобів, що використовуються з метою впливу як на психологічний стан людини (почуття, волю, точку зору), так і на поведінку.

Політичний дискурс характеризується вживанням певної лексики (в основному це терміни), визначається специфічною структурою та реалізується за допомогою звукового або письмового оформлення. Варто також зазначити і основну мету політичного дискурсу – це вплив на адресата (Кльось, 2012, с. 108).

Аналізуючи особливості політичного дискурсу з точки зору лінгвопрагматики важливо виокремити політичну промову як особливий жанр у системі міжкультурної комунікації.

Основою політичної промови є текст, який має чітку прагматичну спрямованість і характеризується завершеністю та певною структу-

рою. Зазвичай, політичні промови складаються зі вступу, основної частини і висновків. Варто підкреслити, що вступ – це найголовніша частина промови, оскільки має на меті привернути увагу слухача та підготувати його до сприймання основної інформації. Головна частина політичної промови – це інформаційне тло із про – та контраргументованими фактами. Висновок політичної промови є не менш важливим як вступ, оскільки він також спрямований на слухача, на його емоційне і розумове сприйняття почутого (Лосева, 2016, с. 35).

Серед інших особливостей політичної промови необхідно виокремити контекст виступу (значення слів і речень виголошених у тексті промови), а також контекст мовної ситуації (хто виступає, з якою метою, при яких обставинах), контекст глобальної суспільно-політичної ситуації (Лобода, 2019, с. 72).

Важливо також зазначити і мету та основні функції політичної промови. Основна мета – це безпосередній вплив на адресата, донесення необхідної інформації та отримання прихильності і підтримки від адресата, і найголовніше – це переконання та схиляння на свою сторону.

Беззаперечним фактом є те, що політичні промови добре продумані із заздалегідь прорахованими деталями як під час підготовки промови, так і самим її виголошенням (Клименко, 2012, с. 86).

Розглядаючи місце політичної промови у системі політичного дискурсу необхідно відзначити прагматичний компонент політичного виступу, що дозволяє встановити закономірності використання його мовних засобів задля цілеспрямованого впливу на адресата.

Так, виголошення політичної промови політичною особою має на меті (Зіньковська, 2020, с. 37):

- інформування про актуальність подій, що відбулися;
- привернення уваги до важливості теми, що виголошена у промові;
- переконання та навіювання;
- формування певного відношення до осіб чи подій, що згадані чи описуються у промові.

Варто також зауважити, що політичний дискурс націлений на реалізацію певних прагматичних цілей, серед яких доцільно виділити три основні, до яких відносимо:

- інформативну (тобто вибір достовірної та перевіреної інформації і її подача);
- маніпулятивну (привернення уваги);
- фатальну (сформувати відповідне ставлення до подій, що описуються).

Задля успіху політичної промови та з метою залучити адресата на свою сторону, політичні особи використовують у своїх промовах велику кількість лексико-стилістичних засобів. В основному це яскраві метафори і порівняння, епітети, фразеологізми, терміни та неологізми, евфемізми, емоційно-оціночна лексика, лексичні повтори (Зіньковська, 2020, с. 60).

Зокрема, аналізуючи лінгвопрагматичні особливості промов Бориса Джонсона та Джо Байдена, варто зауважити, що їхні промови містять усі вище перераховані засоби, що роблять їх експресивними та переконливими.

Так, наприклад, промови Джо Байдена містять багато лексичних повторів, зокрема вживання **анафори**:

None of us – none of us should be fooled. None of us will be fooled.

Та український переклад:

Нас не можна дурити. І нас не зможуть обдурити. Цьому немає жодного виправдання.

Вживання **термінів**, що повторюються, характерне для промов двох лідерів. Наприклад, Джо Байден часто вживає слово «санкції»:

So, today, I'm announcing the first tranche of sanctions to impose costs on Russia in response to their actions yesterday. These have been closely coordinated with our Allies and partners, and we'll continue to escalate sanctions if Russia escalates.

Український переклад звучить так:

Отже, сьогодні я оголошую перший транш санкцій, щоб накласти витрати на Росію у відповідь на її вчорашні дії. Вони були щільно узгоджені з нашими союзниками та партнерами, і ми продовжимо нарощувати санкції, якщо Росія продовжуватиме ескалацію.

Натомість використання **фразеологічних одиниць** характерне для промов Бориса Джонсона, наприклад:

You have proved the old saying – it's not the size of the dog in the fight, it's the size of the fight in the dog – which is an old English saying, I'm not sure how well that translates in Ukrainian but you get what I'm trying to say.

Ви довели стару приказку: не розмір собаки важить, а розмір битви, на яку прийшов битися собака – це стара англійська приказка, я не впевнений, наскільки добре вона перекладається українською мовою, але ви зрозуміли, що я намагаюся сказати.

Широке використання фразеологізмів у промовах Бориса Джонсона було переважно перекладено на українську мову за допомогою фразеологічного еквівалента в мові перекладу, наприклад ***force going like a knife through butter*** звучить як ***як ніж у масло***:

And yet there were some who believed the Kremlin propaganda that Russian armour would be like an irresistible force going like a knife through butter, and that Kyiv would fall within days. Однак кремлівська пропаганда казала, що, як ніж у масло, ввійде російська військова навала.

У наступному прикладі фразеологізм вжитий із ціллю дискредитації, реалізуючи тактику образи. Так, Борис Джонсон у своїй промові демонструє, що реакція на воєнні дії в Україні з боку Росії є негативною і таким чином намагається показати своє занепокоєння подіями в Україні. Фразеологізм відтворений у українській мові повним еквівалентом, адже значення фразеологізму в обох культурах однакове:

You can't negotiate with a bear while it's eating your leg, you can't negotiate with a street robber who has you pinned to the floor and we don't need to worry about humiliating Putin any more than we would need to worry about humiliating the bear or the robber. Не можна вести переговори з ведмедем, поки він їсть твою ногу, не можна вести переговори з вуличним грабіжником, який припнув тебе до підлоги, і нам не потрібно турбуватися про приниження Путіна більше, ніж про приниження ведмеда чи розбійника.

Варто також навести приклад, коли у мові оригіналу відсутній фразеологізм, але перекладений на українську мову фразеологізмом відомим для українців, наприклад:

And I told anyone I knew, anyone who would listen that Ukraine would fight and Ukraine would be right.

Хто має вуха, той чує, хто має очі, той бачить, що Україна боротиметься, боронитиметься.

Про те, що промови виконують оціночну функцію свідчить використання метафор, зокрема Дж. Байден використовує у своїй промові наступну метафору ***defending freedom will have costs – захист свободи буде мати ціну***:

As I said last week, defending freedom will have costs for us as well, here at home.

Як я сказав минулого тижня, захист свободи буде мати ціну і для нас, тут, удома.

Дослівний переклад був застосований у даному випадку, щоб зберегти оригінальність метафори та її оціночне значення.

У наступному прикладі також застосований дослівний переклад метафори:

Він говорив від імені людей, які виявили неабияку мужність і витримку перед лицем жорстокої агресії – мужність і витримку, які надихають не лише українців, а й увесь світ. He speaks for a people who have shown

remarkable courage and strength in the face of brutal aggression – courage and strength that has inspired not only Ukrainians but the entire world.

Також Джо Байден надає перевагу метафорам при вираженні єдності з народом України та підтримкою його суверенітету:

Today and every day, we stand with the Ukrainian people to proclaim that the darkness that drives autocracy is no match for the flame of liberty that lights the souls of free people everywhere – Сьогодні й кожного дня ми стоїмо разом з українським народом, щоб проголосити, що темрява, яка керує самодержавством, не зрівняється з полум'ям свободи, яке освітлює душі вільних людей усюди.

Аналізуючи широке використання лексико-стилістичних засобів у промовах політиків Бориса Джонсона та Джо Байдена необхідно вказати на те, що завдяки такому широкому застосуванню усіх вище перерахованих прийомів політична лексика стала більш збагаченою, експресивною та емотивною. Мова політиків у виголошених промовах завдяки лінгвостилістичним прийомам є більш виразною, оригінальною та характеризується певною урочистістю і несе оціночну та емоційну спрямованість на реципієнтів (Жибак, 2016, с. 124).

Для того, щоби перекладач здійснив успішний переклад політичного тексту, потрібно врахувати **синтаксичні та граматичні** особливості мови оригіналу, а також **синтаксичні** особливості промови. Зазвичай, основною ціллю перекладача є правильно передати зміст та ідею промови за допомогою відповідних засобів мови перекладу (Зінковська, 2020, с. 45).

Проведений лінгвопрагматичний аналіз перекладу промов політичних лідерів на прикладі аналізу промов Джо Байдена та Бориса Джонсона засвідчує те, що при перекладі на українську мову було застосовано низку перекладацьких стратегій для того, щоб зберегти експресивність мови лідерів та її здатність впливати на формування суспільної свідомості реципієнтів. Враховуючи застосування політичними лідерами певних мовних засобів на синтаксичному, лінгвістичному та морфологічному рівнях та прагматичну мету промов, були застосовані наступні стратегії перекладу в українському варіанті промов обох політиків.

Однією із стратегій перекладу було застосування **лексико-граматичних трансформацій**, таких як **додавання, вилучення, заміни**.

Так, наприклад у промові Б.Джонсона зустрічаємо в оригіналі вживання епітетів

«...that the Kremlin was making a **fundamental miscalculation, a terrible mistake**». В українському перекладі речення звучить так: «Знав, що Кремль **припускається надзвичайно страшної помилки, знав, що це буде помилкою**». Як бачимо **a fundamental miscalculation, a terrible mistake** перекладено як **надзвичайно страшної помилки, знав, що це буде помилкою**. В оригіналі зустрічаємо два епітети **fundamental** і **terrible** і два іменники **miscalculation** і **mistake**. За допомогою стратегії вилучення, епітет **fundamental**, що має значення **фундаментальний** відповідно до Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English "*forming a necessary base or core; of central importance*", є відсутнім у українському перекладі, натомість замінено на **страшний** та додано прислівник **надзвичайно**, щоб підсилити емоційний ефект в українському варіанті. Іменник **miscalculation**, який відповідно до Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English означає *пропахунок* "*an act of miscalculating; an error or misjudgement*", перекладений за допомогою генералізації як **помилка**, адже далі у реченні зустрічаємо **a terrible mistake** і у перекладі також бачимо додавання **знав, що це буде помилкою** і вилучення **terrible**.

Також варто зазначити, що дуже часто у перекладі застосовувалася не одна стратегія, а декілька. Наприклад, додавання та описовий переклад поєднуються із стратегією перестановки, як у наступному прикладі:

And though your soldiers were always outnumbered – three to one it is now – they fought with the energy and courage of lions.

Ваші воїни – три до одного, завжди кількісна перевага на боці ворога, але на боці ваших хоробрих левів – мужність і відданість країні.

Аналізуючи переклад політичних промов також доцільно виокремити стратегію **конкретизації**, яка застосовувалась там, де слово з широким значенням набувало вужче. Наприклад, **colourful language** у промові Бориса Джонсона перекладено як **барвисті вирази**:

Your pensioners told Russian soldiers to hop as we say, although they may have used more colourful language – Ваші пенсіонери сказали російським солдатам, щоб вони стридали, як ми кажемо, хоча, можливо, вони використовували більш барвисті вирази.

Так, слово **language (мова)** було перекладено на слово **вирази**, що має вужче значення.

Day after day missiles and bombs continue to rain on the innocent people of Ukraine

Однією із основних характеристик проаналізованих політичних промов є вживання

військової та політичної термінології. Терміни, вжиті політиками були перекладені за допомогою калькування, описового перекладу, транслітерації або транскрипції.

Транслітерація та транскрипція як стратегія перекладу була застосована здебільшого до загальноприйнятих аббревіатур та скорочень, вжитих Д. Байденом: *NATO – НАТО; V.E.B – ВЕБ; Duma – Дума та інші.*

Калькування також дуже часто застосовувалось перекладачем, зокрема у наступних прикладах:

Geneva Conventions – Женевські конвенції

Eyewitnesses, survivors, and Ukraine's General Prosecutor have reported that ...

– Очевидці, а також ті, хто врятувалися, і Генеральна прокуратура України повідомляють, що...

Humanitarian responders, particularly those in Ukrainian national NGOs and local organisations, are demonstrating enormous bravery in their efforts to deliver essentials like medical services, shelter, water and food to populations in need in all areas of the country.

Гуманітарні працівники, зокрема представники українських громадських і місцевих організацій, виявляють величезну хоробрість, забезпечуючи базові потреби, такі як медичні послуги, прихисток, вода та їжа, тим, хто цього потребує, в усіх куточках країни.

Аналізуючи промови Джо Байдена та Бориса Джонсона у комунікативно-прагматичному вимірі варто також підкреслити схильність політиків до вживання значної кількості модальних дієслів таких як **will, should, can, might, would**, які в основному виражають:

• повинність: **We should be clear about what Russia is doing;**

• заклик до дії: **We will continue to provide financial, humanitarian, military, diplomatic and legal support and will stand firmly with Ukraine for as long as it takes;**

• неспроможність: **Russia cannot erase a sovereign state from the map. Russia cannot change borders by force. Russia cannot seize another country's territory as its own;**

• несправедливість: **To Ukrainian people, I say to them all: You have demonstrated – you have shown your strong stand against aggression in the face of the imperial appetites of autocrats who wrongfully believed you might – you might – they might be able to make might right, and they're not able to do it;**

• наголошення: **And today is not only a celebration of the past, but a resounding affirmation**

that Ukraine proudly remains – and will remain – a sovereign and independent nation;

• значну ймовірність: **the world would surely face worse consequences.**

З усіх модальних дієслів найчастіше Джо Байден та Борис Джонсон застосовують **will** для реалізації стратегії агітації, коли закликають або дають обіцянки допомагати народу України.

Варто також наголосити на тому, що попри дуже часте використання модальних дієслів, політики застосовують також і інші засоби модальності, це умовні речення стосовно теперішнього і минулого часів, наприклад: **If Russia does invade in the days or weeks ahead, the human cost for Ukraine will be immense, and the strategic cost for Russia will also be immense,** а також модальні слова такі як **certainly, conceivably, evidently, hopefully, likely, necessarily,** та фрази **I agree, I believe, I emphasize, I urge,** наприклад: **I urge all members of the international community to reject Russia's illegal attempts at annexation and to stand with the people of Ukraine for as long as it takes.**

Що стосується перекладу засобів модальності на українську мову, то в основному застосовувався дослівний переклад, наприклад:

We should give the diplomacy every chance to succeed Ми повинні дати дипломатії шанс на успіх.

But if Russia attacks Ukraine, it would be a war of choice, or a war without cause or reason. Але якщо Росія нападе на Україну, це буде війна по її вибору вибір або війна без потреби чи причини.

If Russia proceeds, we will rally the world to oppose its aggression. (Якщо Росія продовжить, ми згуртуємо світ, щоб протистояти її агресії.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, проаналізувавши лінгвопрагматичні особливості політичних промов Джо Байдена та Бориса Джонсона та їхній переклад на українську мову, необхідно зазначити, що для реалізації певних прагматичних цілей та відтворення експресивності, оригінальності і значущості оригінального тексту, і їх збереження в українському варіанті, застосовувалася низка перекладознавчих стратегій, серед яких доцільно виокремити лексико-граматичні трансформації, дослівний переклад, транслітерацію, конкретизацію та інші. Важливо, що стратегії перекладу склалися із комплексу прийомів задля успішного відтворення мови оригіналу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Діденко М. О. Політичний виступ як тип тексту (на матеріалі виступів німецьких політичних діячів кінця 20 століття) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Одеса, 2001. 19 с.
2. Жибак Д. М. До питання особливостей та функцій політичного дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*, 2016. Вип. 20(1). С. 124–126. Вебсайт. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_20\(1\)_36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_20(1)_36) (дата звернення 21. 11.22)
3. Зінковська Д. О. Лінгвопрагматичні особливості англійськомовних політичних промов (на матеріалі перекладу українською мовою): кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «магістр». Херсонський держ. ун-т ; Ф-т української й іноземної філології та журналістики ; Кафедра англійської філології та прикладної лінгвістики. Херсон : ХДУ, 2020.
4. Зінковська Д.О. Особливості перекладу англійськомовного політичного дискурсу. Херсон : Видавництво ХДУ, 2020 р.
5. Клименко І. М. Лексичні трансформації при передачі англійської політичної термінології українською мовою. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2012. Вип. 8. С. 84–90.
6. Кльось С. Семантичні особливості функціонування фразеологізмів у політичному дискурсі (на основі промов діячів англійською мовою). *Молодь і ринок*. 2012. № 1. С. 106–110
7. Лобода В.А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. № 43. том 4. С. 72–74.
8. Лосева І.В. Мовностилістичні особливості політичної полеміки кандидатів у президенти США (на матеріалі інтернет-дискурсу): дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.04. – германські мови, Львів, 2016. 261 с.
9. Павлуцька В. О. Політичний дискурс: особливості та функції. *Вісник Житомирського держ. у-ту. Вип. 39. Філологічні науки*. Житомир, 2008. С. 218–221. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2446/1/218-221.pdf> (дата звернення: 20.11.2022).
10. Підгрушний В.А. Особливості політичного дискурсу в сучасній лінгвістиці. *Навчально-науковий вісник економіки і менеджменту*. Рівне, 2015. 233 с.
11. Словник української мови. Академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/s/intencija/komentari>
12. Усенко М. Особливості перекладу політичного дискурсу. *Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання* : матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції, 19–20 квітня 2011 року. Т. : ТНТУ, 2011. Том 2. С. 314.
13. Фесенко І.Л. Особливості перекладу політичних промов та текстів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічні науки*. 2015. Випуск 55. С. 264–266.
14. Худолій А. О. Метафорична концептуалізація в сучасних американських публіцистичних текстах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 1(69). Ч. 2, березень. С. 217–222.
15. Hornby A. S. *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. Oxford University Press, 2005. 1899 p.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

16. Промови Байдена Дж. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/02/24/remarks-by-president-biden-on-russias-unprovoked-and-unjustified-attack-on-ukraine/>
17. Промови Байдена Дж. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/03/16/remarks-by-president-biden-on-the-assistance-the-united-states-is-providing-to-ukraine/>
18. Промови Байдена Дж. <https://ua.usembassy.gov/uk/statement-from-president-biden-on-russias-attempts-to-annex-ukrainian-territory/>
19. Промова Джонсона Б. <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-minister-boris-johnsons-address-to-the-ukrainian-parliament-3-may-2022>

REFERENCES

1. Didenko, M. O. (2001). *Politychnyi vystup yak typ tekstu (na materialy vystupiv nimetskykh politychnyh diya-chiv kintsia 20 stolitia)* [Political speech as a type of text (based on the speeches of German political figures of the late 20th century)]: Cand. of Philol. sciences: 10.02.04. Odesa [in Ukrainian].
2. Fesenko, I.L. (2015). *Osoblyvosti perekladu politychnyh promov ta tekstiv*. [Features of translation of political speeches and texts]. *Scientific notes of the National University of Ostroh Academy*. Series: Philological. Issue 55. С. 264–266 [in Ukrainian].
3. Hornby, A. S. (2005). *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. Oxford University Press.
4. Hydolii, A.O. (2018). *Metaforychna kontseptualizatsia v suchasnykh amerykanskykh publitsystychnykh tekstah*.

[Metaphorical conceptualization in modern American journalistic texts]. Scientific Notes of the National University of Ostroh Academy: Philology Series. Ostroh: NaUoA Publishing House. Issue 1(69), part 2, March. C. 217–222 [in Ukrainian].

5. Klos, S. (2012). Semantychni osoblyvosti funktsionuvania frazeologismiv u politychnomu dyskursi (na osnovi promov diyachiv angliiskoiu movoiu) [Semantic features of the functioning of phraseological units in political discourse (based on speeches of figures in English)]. *Molod I Rynok*. № 1 [in Ukrainian].

6. Klymenko, I.M. (2012). Leksychni transformatsii pry peredachi angliiskoi politychnoi terminologii ukrainskoiu movoiu. [Lexical transformations in the transfer of English political terminology into Ukrainian]. *Philological studies. Scientific Bulletin of Kryvyi Rih State Pedagogical University*. Issue 8 [in Ukrainian].

7. Loboda, V.A. (2019). Perekladatski transformatsii: definityvnyi harakter ta problema klasyfikatsii. [Translation transformations: definitive nature and the problem of classification]. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser: Philology*. № 43. Volume 4. P. 72–74 [in Ukrainian].

8. Loseva, I.V. (2016). Movnostylistychni osoblyvosti politychnoi polemiky kandydativ u presydenyty SSHA (na materialy internet-dyskursu). [Linguistic and Stylistic Features of Political Polemics of US Presidential Candidates (Based on the Internet Discourse)]: Dissertation for the degree of Doctor of Philology: 10.02.04. – Germanic Languages, Lviv. 2016. 261 c. [in Ukrainian].

9. Pavlutska, V. O. (2008). Politychnyi dyskurs: osoblyvosti ta funktsii. [Political discourse: features and functions]. *Bulletin of Zhytomyr State University*. Issue 39. Philological sciences. Zhytomyr. C. 218–221. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2446/1/218-221.pdf> (accessed 20.11.2022) [in Ukrainian].

10. Pidgrushny, V.A. (2015). Osoblyvosti politychnogo dyskursu v suchasni lingvistytsi. [Features of political discourse in modern linguistics] Educational and scientific bulletin of economics and management. Rivne. 233 c. [in Ukrainian].

11. Slovyk ukrainskoi movy. Akademichnyi tлумachnyi slovyk. Dictionary of the Ukrainian language. Academic explanatory dictionary. URL: <http://sum.in.ua/s/intencija/komentari> [in Ukrainian].

12. Usenko, M. (2011). Osoblyvosti perekladu politychnogo dyskursu. [Features of translation of political discourse]. *Proceedings of the IV All-Ukrainian Student Scientific and Technical Conference "Natural Sciences and Humanities. Topical issues"*, April 19-20, 2011. T. : TNTU. Volume 2. P. 314 [in Ukrainian].

13. Zhybak, D.M. (2016). Do pytanja osoblyvostei ta funktsii politychnogo dyskursu. [To the question of features and functions of political discourse]. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology*. Issue 20(1). C. 124–126. Website. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_20\(1\)_36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_20(1)_36) (accessed 21. 11.22) [in Ukrainian].

14. Zinkovska, D. O. (2020). Lingvopragmatychni osoblyvosti angliiskomovnyh politychnyh promov (na materialy perekladu ukrainskoiu movoiu). [Linguistic and pragmatic features of English political speeches (case study of translations into Ukrainian): qualification work for the degree of higher education "master"]. Kherson State University, Faculty of Ukrainian and Foreign Philology and Journalism, Department of English Philology and Applied Linguistics: KSU [in Ukrainian].

15. Zinkovska, D.O. (2020). Osoblyvosti perekladu angliiskomovnogo politychnogo dyskursu. [Features of translation of English-language political discourse]. KSU Publishing House. [in Ukrainian]

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

16. Speech of Biden J. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/02/24/remarks-by-president-biden-on-russias-unprovoked-and-unjustified-attack-on-ukraine/>

17. Speech of Biden J. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/03/16/remarks-by-president-biden-on-the-assistance-the-united-states-is-providing-to-ukraine/>

18. Speech by J. Biden <https://ua.usembassy.gov/uk/statement-from-president-biden-on-russias-attempts-to-annex-ukrainian-territory/>

19. Speech by Johnson B. <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-minister-boris-johnsons-address-to-the-ukrainian-parliament-3-may-2022>

SPECIFICITIES OF POLITICAL TEXTS ABOUT RUSSIAN MILITARY AGGRESSION AGAINST UKRAINE

Rafaliuk Viktoriia Vasylivna

Master at the Department of Foreign Languages and Translation Studies

Lviv State University of Life Safety and Security

35 Kleparivska Str., Lviv, Ukraine

The pragmatic orientation of political discourse is determined by linguistic pragmatics, which is aimed at studying language in context and studying the linguistic means used to influence both the psychological state of a person (feelings, will, point of view) and behavior. The features of political discourse are informativeness, expressiveness, imagery, and appeal to emotions. Analyzing the features of political discourse from the point of view of linguistic pragmatics, the author distinguishes political speech as a special genre in the system of intercultural communication. A political speech is a structured speech by political leaders with a clearly defined goal, communicative strategies and tactics, and a number of key functions. The official political speech as a means of communication between politicians and people is especially important now during the period of Russian aggression against Ukraine. Political speeches are aimed at exerting certain political influence not only on the aggressor country and its political leaders, but also at supporting the values and freedoms of Ukraine and the Ukrainian population. That is why speeches by two world leaders – US President Joe Biden and Boris Johnson – served as the material for the study. It is found that in their speeches, politicians used communication strategies and tactics: a strategy of self-presentation with tactics of identification and solidarity with the Ukrainian people, a strategy of discreditation with tactics of accusation, condemnation and insult, a strategy of shaping the emotional mood of the addressee with tactics of unity and consideration of the addressee's values by appealing to the addressee's emotions, and, of course, a strategy of agitation with tactics of appeal and promises. The lexical and grammatical means used by politicians to implement communication strategies and tactics are analyzed. It is worth noting the dominant means such as metaphor, phraseology, anaphora, epithets, terms, repetitions, modal verbs. It is found that in order to achieve certain pragmatic goals and reproduce the expressiveness, originality and significance of the original text and preserve them in the Ukrainian version, a number of translation strategies were used, among which it is advisable to distinguish: literal translation, descriptive translation, specification, addition, deletion, rearrangement, transliteration and transcription, calculation.

Key words: *translation strategy, political speech, linguistic means, lexical and grammatical means, literal translation, descriptive translation, manipulation, influence, Ukraine, russia, war, aggression, victory.*